

Aleksander Kośko

Opatowice, gm. Radziejów, woj.
włocławskie. Stanowisko 34

Informator Archeologiczny : badania 21, 35-36

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 7

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polski
w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr. hab. Aleksandra Kołki. Finansowało Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. Pierwszy sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowitych i amfor kulistych.

Stanowisko znajduje się na terenie "Wzgórza Prokopiaka", w jego północno-wschodniej partii, na niewielkim garbie w obrębie długiego, północnego stoku.

Akcję wykopaliskową poprzedziły szczegółowe badania powierzchniowe, które wskazały na istnienie na stanowisku dwóch niewielkich osad obu wyżej wymienionych kultur.

W trakcie badań wykopaliskowych założono 3 wykopy o łącznej powierzchni 150 m². Znalaziono ok. 8500 fragmentów ceramiki, 400 wytworów krzemienianych, 600 kamiennych, 160 kości oraz znaczne ilości fragmentów polepy, a także - co wymaga podkreślenia - 2 grudki dziegciu. Ponadto zarejestrowano 64 obiekty nieruchome, m.in. chatę, a w niej krąg kamienny, jak również rozległe wybierszyska piasku.

Badania ujawniły na razie jedynie fragmenty wyjątkowo dobrze, jak się zdaje, zachowanych i bardzo bogatych materiałowo osad KPL z fazy IIIB-C oraz KAK z faz IIB-IIIa (datowanie wstępne). Dalsze prace winny doprowadzić do całościowego ich rozpoznania.

Badania powinny być kontynuowane.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 34

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polski
w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr. hab. Aleksandra Kołki. Finansowało Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. Pierwszy sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowitych i amfor kulistych, ślad osadnictwa średniowiecznego.

Stanowisko usytuowane jest we wschodniej części "Wzgórza Prokopiaka", na skraju intensywnie eksploatowanej obecnie piasznicy. Połódz piasku doprowadził do zniszczenia znacznej części stanowiska.

Założono dwa wykopy o łącznej powierzchni ok. 50 m². Objęły one swym zasięgiem obazar najbardziej miękkiej warstwy eolicznych piasków pokrywowych, uformowanych w rozległą muldę. Jej obecność umożliwiła rejestrację wielce informatywnej stratygrafii:

- humus współczesny,
- eoliczne piaski pokrywowe utworzone w czasach nowożytnych,
- prócznica pierwotna I, zawierająca materiały KPL,
- eoliczne piaski pokrywowe, utworzone w neolicie,
- prócznica pierwotna II, zawierająca materiały KPL.

Sekwencja trzech najniższych warstw była utrwalona wyłącznie w północnej części eksplorowanej powierzchni.

W największym stopniu rozpoznano osiedle KPL datowane na fazy IIIB-IIIC. Odkryto m.in. pozostałości przysiemia dwóch rozległych budowli mieszkalnych, a w ich obrębie oraz w najbliższym otoczeniu przejawy wytwórczości: kamieniarskiej, dziegciarskiej, jak również prawdopodobnie metalurgicznej (fragment hipotetycznego tygielka).

O istnieniu osady kultury amfor kulistych świadczą liczne fragmenty ceramiki, powiązane z próchnicą pierwotną /I/ lub też usytuowane wtórnie w stropie próchnicy pierwotnej /II/. Umożliwiają one datowanie osady ramowo na fazy IIB - IIIA. Brak natomiast źródeł nierzuchomych.

Badania winny być kontynuowane.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 42

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zakład Prahistorii Polskiej
w Poznaniu

Badania prowadzi zespół pod kierownictwem doc. dr. hab. Aleksandra Kości. Finansowało Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. Trzeci sezon badań. Osada ludności kultury pucharów lejkatych /KPL/, ślady osadnictwa ludności kultury amfor kulistych /KAK/ i ceramiki sznurowej.

Kontynuowano prace nad rozpoznaniem osady kultury pucharów lejkatych z fazy IVB /poprzednie sezony: 1985, 1986/.

Założono 12 nowych wykopów /XIII - XIV/ o łącznej powierzchni 270 m². Odsłonięto 62 obiekty ziemne, w tym fragment częściowo zbadanego w roku ubiegłym obiektu mieszkalnego KPL /ob. 21/, ponadto 37 dołków poszupowych, 16 "jam" oraz kilka obiektów o charakterze "wybierszyk" piasku [?]. Spośród zarejestrowanych obiektów część /3 "jamy" i 4 dołki/ wystąpiła w obrębie wspomnianego obiektu 21, a znaczną część pozostałych odnotowano na południowym jego przedpolu, gdzie odkryto także wzmiankowane wybierszyska. Nadto w tej samej strefie zachserwowano układ stratygraficzny: na obiekty związane prawdopodobnie z działalnością ludności KPL z fazy IIC nawastrwały się pozostałości osadnictwa z fazy IVB KPL. W części wschodniej stanowiska /w oddaleniu od ob. 21/ badania dotyczyły hipotetycznego obiektu gospodarczego - ogrodzenia /?/ odczytywanego w formie regularnego układu dołków.

Pozyskano liczne źródła ruchome, zwłaszcza ceramikę oraz - co szczególnie cenne - spore ilości węgli drzewnych z obiektów ziemnych. Stwarza to nadzieję na uzyskanie pierwszego w przypadku eksploatowanej osady datowania radiowęglowego.

Badania winny być kontynuowane.

OSTONKI
woj. wrocławskie
Stanowisko I

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadzi dr Ryszard Grygiel przy udziale Piotra Papiernika. Finansowali: WKZ we Wrocławiu, Urząd Miasta i Gminy w Brześciu Kujawskim oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe i wielookresowe od neolitu po wczesnośredniowiecze.

Stanowisko odkryte zostało w listopadzie 1985 r. podczas badań powierzchniowych w ramach AZP i ponownie szczegółowo zweryfikowane w kwietniu 1987 r. Położone jest ok. 10 km na zachód od stanowisk w rejonie dawnego jeziora Smętowa w Brześciu Kujawskim. W tym właśnie kontekście interesujące było stwierdzenie w materiałach dużej ilości fragmentów naczyń grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej. Na skutek zgłoszenia przez właściciela pola odkrycia skupiska kamieni, przeprowadzono niewielkie badania ratownicze w sierpniu 1987 r., w trakcie których kamienie okazały się paleniskiej kultury łużyckiej. Założono przy tej okazji trzy sondże o łącznej powierzchni 77,5 m². W największym, o wymiarach 15 x 2,5 m, na gł. ok. 40 cm od powierzchni współczesnego gruntu, odkryto odcinki rowów fundamentowych dwóch domów trapezowatych /węższa ściana szczytowa trapezu oraz fragment ściany bocznej/ oraz część zespołu jam. tzw. glinianek, należących do grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej. Ze stropów tych obiektów pochodzą liczne materiały ceramiczne, krzemienne i kości.